

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

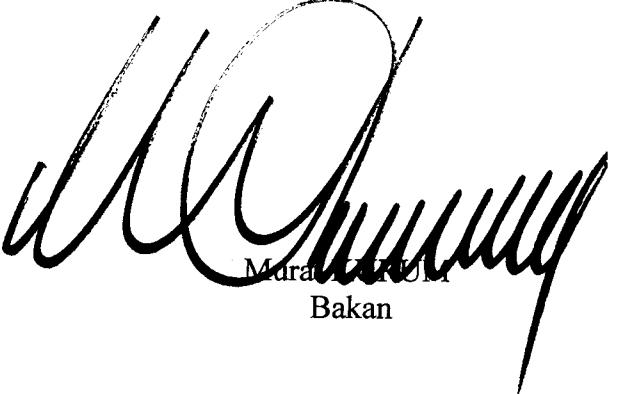
Sayı :30824082-610-11629812
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

29 Ocak 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat DEMİRER
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/19426 - 19427 GK 51

7/19604 - 19606 GK 53

7/19903 - 19904 GK 59

7/20030 - 20031 GK 62

7/20153 - 20155 GK 64

7/20351 GK 66

7/20353 GK 66

**MARDİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN BERİTAN GÜNEŞ'İN
TBMM 7/20153 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

- 1)2002'den itibaren Türkiye'nin yıl ve ülke bazlı olarak plastik atık ithalatları ne kadardır?
- 2)Dönüştürülebilirliğine dair henüz bilimsel ve güvenilir bir sonuç olmamasına rağmen plastik atık ithalatının geldiği seviyelerin ekolojik dengeye ve halk sağlığına oluşturacağı tehlikeleri hesaba katmakta mısınız?
- 3)Geçtiğimiz yıllarda Resmi Gazete'de tebliğ edilen plastik atıklara dönük yasaklama kararının geri çekilmesinin gerekçesi nedir? İptal kararının koşulu olan "sıkı denetimin" detayları nelerdir?
- 4)Türkiye'de il ve yıl bazlı olarak plastik atıklar nerelerde depolanmaktadır?
- 5)Plastik atıkların depolandıkları alanlar hangi kriterlere göre belirlenmektedir?
- 6)Plastik atıkların depolandıkları alanlar hangi periyotlarla denetlenmektedir? Bu zamana kadar yapılan denetimler sonucunda elde edilen olumsuz bulguların ekolojik dengeye ve halk sağlığına olumsuz sonuçları nelerdir?

CEVAPLAR

Bilindiği üzere Ülkemizde tehlikesiz atık ithalatı işlemleri Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliğine göre yürütülmektedir. 2021 yılı itibariyle karışık türde plastiklerin ithalatı yasaklanmıştır. Plastik atık ithalat rakamları alınan tedbirler sayesinde her geçen yıl gerilemektedir. Çoğunlukla Avrupa ülkelerinden olmakla birlikte dünyanın muhtelif ülkelerinden atık ithalatı yapılmakta olup, gümrüklerde ve tesislerde yapılan sıkı denetimler sayesinde 2024 yılında da temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek plastik atıkların ithalat rakamları 2021 yılına göre artış göstermemiştir.

Mezkûr mevzuat kapsamında atık plastik haricinde geri dönüşüm yapılmak üzere metal hurda, atık kağıt, atık cam, tekstil atıkları vb. gibi atık çeşitleri de ithal edilip ekonomik değere haiz ürünler elde edilmektedir. İthalatı yapılmak istenen atıklar gümrük işlemleri başlamadan önce sınır gümrüğünde bulunan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizin uzman personellerince atığın uygunluk denetimi yapılmaktadır. Uygun bulunmayan atıkların ithalatına izin verilmeyerek mahrece iade işlemleri başlatılmaktadır. Aynı zamanda Bakanlığımız Denetim Dairesi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizin rutin denetimleri ile geri dönüşüm tesisleri denetlenmektedir.

Yapılan mevzuat düzenlemeleri ile 2021 yılından itibaren karışık türde plastiklerin ithalatı yasaklanmıştır. Bununla birlikte; plastik atık gruplarının ithalatı yapacak tesislere ek kriterler getirilmiş olup, plastik atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerine çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla mali teminat zorunluluğu, ilave belgelendirme kriterleri ve tesis kriterleri getirilmiş, ithal edilecek atıkların gümrükten tesise varıncaya kadarki süreç Mobil Atık Taşıma Sistemi (MoTAT) ile takip edilmeye başlanmıştır. Ayrıca, ithal edilecek plastik atıklardaki kontaminasyonu %1 ile sınırlandırılmıştır.

Ülkemizde faaliyet gösteren geri dönüşüm tesislerini Bakanlığımız çevre izinleri portalı olan Entegre Çevre Bilgi Sisteminde yer alan Çevre İzin ve Lisans (e-izin) sisteminde yer alan <https://eizin.cevre.gov.tr/Rapor/BelgeArama.aspx> linkten sorgulama yapılabilmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan mer'i mevzuat hükümleri uyarınca, gerek geri kazanım gerekse de ülke içindeki diğer atıkların toplanması, taşınması ve geri kazanımı ile prosesin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan bakiye atıkların işlenmesine kadar olan tüm atık yönetimine ilişkin süreçte; söz konusu atık işleme tesisleri, atıkların Türkiye gümrük bölgesine gireceği ihtisas (sınır) gümrük kontrol noktalarında incelemeler başta olmak üzere Bakanlığımız ve 81 İl Müdürlüğümüzde görevli denetim elemanları tarafından ani, şikayet veya planlı denetim programları kapsamında sürekli denetlenmekte ve izlenmektedir.

Yapılan kontrol ve incelemeler neticesinde; ithalatı uygun bulunmayan atıklara onay verilmemekte olup kota aşımı yaptığı, mevzuata yakın bir şekilde geri kazanım faaliyeti gerçekleştirdiği veya uygunsuz

olarak atık döküdüğü tespit edilen tüm gerçek veya tüzel kişiliği haiz tesislere ve şahıslara Çevre Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari yaptırımlar uygulanmakta, Geçici Faaliyet Belgesi/ Çevre İzin ve Lisans Belgesi ve bu belgeye esas olarak ithalat yapmasına izin verilen Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi iptali yapılarak faaliyetten men kararı verilmekte ve ithalata uygun olmadığı tespit edilen atıklara ilişkin “Mahrece İade Kararı” alınarak ilgili ülkeye geri gönderilmesi sağlanmaktadır.

Bununla beraber, çevreyi kirlettiği tespit edilen işletmeler/kişiler hakkında Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır. Ayrıca 2872 sayılı Çevre Kanununun 3 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan “Kirleten Öder” prensibi çerçevesinde, kirliliğe sebebiyet verenler tarafından atıkların kaldırılarak Bakanlığımızca lisanslandırılmış tesislerde mevzuata uygun olarak işlenmesi ve atık dökülen bölgenin temizlettirilerek doğal haline getirilmesi sağlanmaktadır.

Bu kapsamda 01.01.2021 tarihinden günümüze dek Türkiye genelinde “Atık Bertaraf ve Geri Dönüşüm Tesisleri”ne yönelik 29.126 denetim yapılmış, 1.898 adet idari yaptırımda 913.294.128,02 TL para cezası uygulanmış ve 227 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.